

Mahidol University
Research Institute for Languages
and Cultures of Asia

ภาษาวัฒนธรรม
เป็นหัวใจของการพัฒนาที่ยั่งยืน
Languages and Cultures are the Heart of Sustainable Development

HAPPY NEW YEAR

สวัสดีปีใหม่!

新年快乐

સະભાઈ દેવિંતમં

๒๕๖๓

नव वर्ष की हार्दिक शुभ कामनाएँ
နဝလိမ္မင်္ဂလိာ

សួស្តីឆ្នាំថ្មី

หลักสูตร วัยเพชรรู้ทันสื่อ

นวัตกรรมทางสังคมเพื่อสุขภาวะผู้สูงอายุไทยยุค New Normal

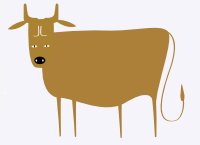
พบกับจดหมายข่าว ปีที่ 39 ฉบับที่ 1 ในเดือนเมษายน 2564

Sustainable Development Goals

HAPPY NEW YEAR 2021

คณะผู้บริหาร
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย
สวัสดีปีใหม่ พ.ศ. 2564

สวัสดีปีใหม่ 2564 ขอให้ปีแห่งความหวัง ความสุข ความเอื้ออาทร
สุขภาพแข็งแรง และการร่วมพลังกายใจของชาวสถาบันฯ
และผู้อ่านทุกท่านในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการที่เป็นเลิศ
และการบริการวิชาการเพื่อสังคม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มรกต ไบโยเออร์
ผู้อำนวยการสถาบัน

ในโอกาสขึ้นปีใหม่ 2564 นี้ ขออวยพรให้ทุกท่านมั่นคงด้วยสติ
เพื่อก้าวต่อไปแห่งความสำเร็จที่ตั้งใจ
สมบูรณ์พูนสุขทั้งทรัพย์สิน และลาภยศ แข็งแรงกายและใจ
ทุกข์ร้ายและพาลภัย อย่าได้พบเจอไร้ความทุกข์
เม้งมีโชค โศกไพศาล ทั้งการงาน การเงินเสริม เพิ่มทวี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรงค์ อางสมิติ
รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนยุทธศาสตร์และประกันคุณภาพ

สวัสดีปีใหม่ 2564 ขออัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ท่านเคารพนับถือ
ปกปักรักษาคุ้มครองให้ทุกท่าน
มีความสุขภาพสูงใจสุขภาพดีมีเงินใช้ตลอดปีตลอดไปค่ะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อังสิทธิ์พุ่มพร
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย นวัตกรรมและการคลัง

สวัสดีปีใหม่ 2564
ปีใหม่นี้ ขอให้คลายจากความทุกข์ ปลอดภัย
ขอให้โชคดี มีลาภ สุขภาพ สุขใจ สมหวังตั้งใจหวังทุกประการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรณู เหมือนจินทร์ไชย
รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและทรัพยากรบุคคล

สวัสดีปีใหม่ ชาวริลต้า
ทั้งร่างกายและจิตใจ มีพลัง
เป็นปวีณ ตีตก แต่คึกคัก
รู้อดทน จนก้าวผ่าน เรื่องนานา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนิดา ศึกปฐมชัย
รองผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารองค์กรและสร้างเครือข่าย

May this year brings all the desired success
and happiness in your life.
Wish you a successful and prosperous 2021.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมิตรา สุรรัตน์เดชา
รักษาการแทนรองผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาและวิเทศสัมพันธ์

EDITOR'S TALK

บก. ชวนคุย

สวัสดิ์ปีใหม่ทุกท่านคะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนิดา ศิวปฐมชัย

รองผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารองค์กรและสร้างเครือข่าย
บรรณาธิการ
sunida.siwa@mahidol.ac.th

จดหมายข่าวฉบับนี้เป็นฉบับส่งท้ายปี พ.ศ.2563 แม้ว่าสถานการณ์โควิดระลอกใหม่ได้เข้ามาทำทลายจิตใจเราชาวไทยอีกครั้ง RILCA ขอส่งกำลังใจให้ทุกท่านพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมี **“สติ”** เนื้อหาในจดหมายข่าวฉบับนี้มีเรื่องราวที่ชวนให้เราใช้ **“สติ”** ในการปกป้องดูแลใจและกายได้ด้วยตัวเอง โดยเฉพาะในยุคที่เต็มไปด้วยสื่อและข้อมูลมากมาย บทความเรื่อง **“สติ นวัตกรรมสุขภาพยุค 4.0”** ชวนให้เราลึกลับคิดเมื่อใช้สื่อออนไลน์ในยุค 4.0 และบทความเรื่อง **“หลักสูตรวัยเพชร รู้ทันสื่อ”** ได้ให้หลักคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันตัวเองและรู้เท่าทันสื่อสำหรับผู้สูงอายุ

ตลอดปีที่ผ่านมา สถาบันฯ ได้ผลิตผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง หนังสือ **“สำนวนไทย ที่ไปที่มา”** เป็นหนึ่งในตัวอย่างของการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านภาษาและวัฒนธรรมของชาว RILCA ที่สำคัญ สถาบันฯ ยังคงมุ่งเน้นการใช้ความเชี่ยวชาญด้านพหุภาษาและพหุวัฒนธรรมในการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน ผ่านการดำเนินงานวิจัยดังที่นำเสนอในบทความเรื่อง **“MTBMLE & ICE in Koh Lanta จากการพัฒนาชุมชนด้านภาษา สู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเกาะลันตา”**

ขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ติดตามทุกเรื่องราวในจดหมายข่าวของเรา ขอให้ทุกท่านมีสุขภาพกายและใจที่แข็งแรง มีสติที่ทำให้ผ่านสถานการณ์ต่างๆ ไปได้อย่างเข้าอกเข้าใจ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

999 ถนนพุทธมนทล สาย 4 ตำบลศาลายา
อำเภอพุทธมนทล จังหวัดนครปฐม 73170

ข้อมูลติดต่อ

 rilca.mu@gmail.com 02-800-2308-14
 https://lc.mahidol.ac.th 02-800-2332

ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.มรกต โมยเออร์

บรรณาธิการ : ผศ.ดร.สุนิดา ศิวปฐมชัย

กองบรรณาธิการ :

รศ.ดร.นันทิยา ดวงกุ่มเมศ ดร.สุภาพร ชซาธิรัตน์
รศ.ดร.สิงหนาก น้อมเนียน ดร.จิตติภานต์ จินาธิษย์
ผศ.ดร.เรณู เหมือนจันทร์ชัย นางสาวมลินิดา บุรรุ่งโรจน์
ผศ.ดร.วนบวร วงศ์กาฬสินธุ์ นางสาวสลิลาทิพย์ ชีระภากร
นายวีระพงศ์ มีสกลาน นางสาวพัชชญาน์ วัฒนบัว
นางเบญจวรรณ เตชะเสนา นายทศพร กัฒนวงศ์

พิสูจน์อักษร : นางพิชชา แอ่งพานิช

ประสานงานกลาง และออกแบบ : นายจิรวรรณ อรรถชยเวท

01 - 02 เรื่องเล่าจากปก

หลักสูตรวัยเพชรรู้กันสื่อ

03 เล่าเรื่องราว

สำนวนไทย ที่ไปที่มา

04 - 05 วิจัยเพื่อสังคม

MTBMLE & ICE in Koh Lanta

06 - 09 รอบรู้ริลก้า

งาน / กิจกรรมสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

10 - 11 เสียงจากประชาชน

12 - 13 หลักสูตรสนทนา

Multicultural Studies

14 สีสาววัฒนธรรม

สติ นววิถีแห่งสุขภาพยุค 4.0

15 ร้อยตำนานล้านเรื่องเล่า

นักสู้แห่งเขาเหยียงซาน ตำนานเอ็งกของชาวมุสลิม

16 ดุยกั๊บเรา

Digital Humanities, Language and Society

จดหมายข่าวสถาบันฯ

รูปแบบ : E - Newsletter

กำหนดการเผยแพร่ :

ฉบับที่ 1 : ทุกเดือนเมษายน

ฉบับที่ 2 : ทุกเดือนสิงหาคม

ฉบับที่ 3 : ทุกเดือนธันวาคม

จดหมายข่าวย้อนหลัง และข่าวสารเพิ่มเติม :

rilca.mu@gmail.com

02-800-2308-14

<https://lc.mahidol.ac.th/RILCANewsletter>

RILCA,
Mahidol University

หลักสูตร วัยเพชรรู้กันสื่อ

นวัตกรรมทางสังคมเพื่อสุขภาวะผู้สูงอายุไทยยุค New Normal

เรื่อง: รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา ดวงกุ่มเมต

หัวหน้าทีมวิจัยโครงการสูงอายุรู้ทันสื่อ: สร้างหลักสูตรและขยายเครือข่ายนักสื่อสารสุขภาวะ
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

หลักสูตรวัยเพชรรู้ทันสื่อ เป็นผลผลิตของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ภายใต้โครงการสูงอายุรู้ทันสื่อ: สร้างหลักสูตรและขยายเครือข่ายนักสื่อสารสุขภาวะ ในปี 2563 ซึ่งเป็นโครงการต่อยอดจากงานวิจัยเรื่องสูงวัยไม่เสพสื่ออย่างสุ่มเสี่ยงฯ ในปี 2562 ที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเนื้อหาและเครื่องมือในการสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้ผู้สูงอายุไทย โดยในปีแรกทีมวิจัย (รศ.ดร.นันทิยา ดวงกุ่มเมต รศ.ดร.ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์ และ อ.ดร.สิรินทร พิบูลภานุวัธน์) ได้ออกแบบเนื้อหา และกิจกรรมเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ พร้อมด้วยคาถารู้ทันสื่อ **"หยุด คิด ถาม ทำ"** ให้ผู้สูงวัยใช้เป็นเครื่องมือกำกับตนเองในการเปิดรับสื่ออย่างรู้เท่าทัน ซึ่งนำมาสู่การพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทชาติการเรียนรู้และวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ และที่สำคัญคือ เป็นหลักสูตรที่ผู้สูงอายุสามารถใช้สอนเพื่อนผู้สูงอายุด้วยกันเองได้

กว่าจะมั่นใจว่าหลักสูตรฯ ตอบโจทย์การสร้างภูมิคุ้มกันการบริโภคสื่อให้ผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลได้จริง ได้มีกระบวนการวิพากษ์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสื่อและด้านผู้สูงอายุ การทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฯ หลายครั้งกับนักเรียนผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุกว่า 400 คน จาก 5 โรงเรียนนำร่อง ได้แก่ โรงเรียนชราบาลวุฒิวិทยาลัย (เชียงใหม่) โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลนครสกลนคร (สกลนคร) โรงเรียนผู้สูงอายุเฉลิมพระเกียรติฯ (สุพรรณบุรี) รีสอร์ทผู้สูงอายุเทศบาลตำบลชะมาย (นครศรีธรรมราช) และโรงเรียนผู้สูงอายุเขตนานาวา (กรุงเทพมหานคร) จึงอาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรวัยเพชรรู้ทันสื่อเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องสำคัญทุกฝ่าย (key stakeholders) และการบูรณาการศาสตร์ด้านการรู้เท่าทันสื่อ ผู้สูงอายุ และวัฒนธรรมอย่างลงตัว

ฐานคิดของหลักสูตรฯ คือ เสริมสร้างผู้สูงอายุให้ **“รู้ทันตนเอง รู้ทันสื่อ”** ผ่านกิจกรรม (activity-based) ที่ง่าย สนุก กระจุก ให้คิด โดยใช้เวลาเพียง 6 ชั่วโมง มีเนื้อหา 5 บท ได้แก่ บทที่ 1 รู้ทันสื่อ รู้ทันโลก บทที่ 2 เราเลือกสื่อเอง บทที่ 3 สื่อบอก สื่อหลอก บทที่ 4 รู้ทันตนเอง และบทที่ 5 คาถารู้ทันสื่อ (หยุด คิด ถาม ทำ) พร้อมด้วยสื่อวีดิทัศน์ประกอบการเรียนรู้ และสื่อวีดิทัศน์สาธิตการจัดการเรียนรู้ในแต่ละบท เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

- 1 รู้ทันสื่อ รู้ทันโลก
- 2 เราเลือกสื่อเอง
- 3 สื่อบอก สื่อหลอก
- 4 รู้ทันตนเอง
- 5 คาถารู้ทันสื่อ (หยุด คิด ถาม ทำ)

ในแง่ของความยั่งยืนและการขยายผลการใช้หลักสูตรในวงกว้าง ทีมนักวิจัยได้เสริมทักษะผู้สูงอายุแกนนำกว่า 70 คน ให้เป็นผู้สอนตามหลักสูตรฯ รวมถึงได้ขับเคลื่อนผลก่อดันเชิงนโยบายระดับประเทศและท้องถิ่น ให้บรรจุหลักสูตรฯ ในโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยได้จัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. และองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลโรงเรียนผู้สูงอายุทั้ง 5 โรงเรียน

หลักสูตรวัยเพชรรู้ทันสื่อ ถือเป็นหลักสูตรเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อหลักสูตรแรกสำหรับผู้สูงอายุไทยที่สามารถสอนได้โดยผู้สูงอายุ - เป็นนวัตกรรมทางสังคมเพื่อสุขภาวะผู้สูงอายุไทยที่สอดรับกับพฤติกรรมการใช้สื่อในยุคดิจิทัล

สำนวนไทย ที่ไปทีมา

เรื่อง: นายวีระพงศ์ มีสกาน

ผู้เขียนหนังสือ / นักวิจัย (ชำนาญการพิเศษ) สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย

เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2563 ทีมงานของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดกิจกรรมเปิดตัวหนังสือ “สำนวนไทย ที่ไปทีมา” ซึ่งเป็นผลงานของผู้เขียน

กับความจริงทางสังคมและแบบแผนของการใช้สำนวน ดังนั้น ความหมายของสำนวนแต่ละบท จึงมีทั้งเหมือนและต่างจากหนังสือสำนวนเล่มอื่นๆ ที่เคยจัดพิมพ์มาก่อนหน้านี้

ด้วยเหตุที่สำนวนไทยมีเป็นจำนวนมาก จึงครอบคลุมทุกบทบาทหรือสถานะของชีวิต เช่น กรณีจำแนกถึงช่วงวัยของคนเรานั้น ในสังคมไทยก็มีสำนวนที่ใช้บอกสอน หรือกล่าวพาดพิงถึงระยะของชีวิตไว้หลายสำนวน เช่น สำนวนว่า ปากไม่สิ้นกลิ่นน่านม, เด็กเมื่อวานซืน กว่าจะเลี้ยงดูเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ ยังได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้จักเคารพนอบน้อมผู้ใหญ่ โดยเฉพาะกับบุพการี มีพ่อแม่เป็นต้น ถ้าใครทุบตีทำร้ายหรือฆ่าพ่อแม่ของตน ก็จะได้รับครหาเป็นสำนวนว่า ลูกทรพี การที่เด็กกระทำสิ่งต่างๆ โดยไม่มีลักษณะของการเคารพยำเกรงผู้ใหญ่ จึงประหนึ่งมองไม่เห็นผู้ใหญ่ อยู่ในสายตา หรือเห็นเช่นกัน แต่เป็นการเห็นราวกับว่าเป็น หัวหลักหัวต่อ จึงไม่สะทกสะท้านพริ้งแต่ประการใด

ทุกชีวิตต่างเดินทางไปสู่จุดร่วมเดียวกัน นั่นคือ ตาย ชีวิตที่ได้มาคือเวลาที่เสียไป บางคนมีชีวิตในช่วงสั้นๆ บางคนมีชีวิตที่ยืนยาว ถึงกระนั้นก็ต้องไปสู่จุดร่วมดังกล่าว ในสำนวนไทยจึงกล่าวถึงผู้สูงอายุซึ่งมีโอกาสสูญเสียมืดเพราะเหตุแห่งความชราว่าเป็น ไม้อัดฝั้น

สำนวนทั้งหลายที่กล่าวมานี้ (และสำนวนอื่นๆ) มีคำอธิบายถึงความหมาย แหล่งที่มา และตัวอย่างการใช้ไว้ในหนังสือ สำนวนไทย ที่ไปทีมา ซึ่งเป็นหนังสือที่ผู้เขียนภูมิใจนำเสนอ และเชื่อว่ายังความรู้แก่ผู้อ่านตามสมควร

การผลิตหนังสือเล่มนี้ สืบเนื่องจากผู้เขียนมีความสนใจเกี่ยวกับสำนวนไทยมานาน เคยทำวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับสำนวน ประกอบกับในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ได้สอนวิชาสำนวนไทยแก่นักศึกษาชาวต่างชาติ จึงได้รวบรวมสำนวนไว้จำนวนหนึ่ง ซึ่งการสอนนักศึกษาต่างชาตินั้นต้องอธิบายถึงที่มาของสำนวนแต่ละบท เพราะจะช่วยให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มแจ้งมากยิ่งขึ้น ต่อมาจึงเรียบเรียงมาเป็นหนังสือ ขนาด A5 จำนวน 488 หน้า มีจำนวน 200 สำนวน ในนี้ประกอบด้วยความหมายสำนวน แหล่งที่มาสำนวน ลักษณะหรือแนวทางการใช้สำนวน และตัวอย่างการใช้สำนวน 3 ตัวอย่างต่อ 1 สำนวน

ผู้เขียนใช้ความรู้เดิมในฐานะที่รับรู้ความเป็นไปในสังคมชนบท ประกอบกับการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมที่ท่านผู้มีแก่ใจได้เขียนบรรยายเอาไว้ บางสำนวนผู้เขียนก็มีความเห็นต่างโดยสิ้นเชิง ส่วนการนิยามความหมายของสำนวนนั้น ได้ใช้หลักการทางด้านอรรถศาสตร์ (semantics) ผสมผสาน

MTBMLE & ICE in Koh Lanta'

จากการพัฒนาชุมชนด้านภาษาสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเกาะลันตา

เรื่อง: มรินดา บุรรุ่งโรจน์ สรัญญา กฤษณานวัตร และธนกร รักช่วงต์

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

“เกาะลันตา” หรือเรียกกันในภาษาอูรักลาโว้ยว่า ‘**ปูเลา ซาตัก**’ ที่เกาะแห่งนี้มีชาวเลอูรักลาโว้ยอาศัยอยู่ประมาณ 1,300 คน นับเป็นกลุ่มคนดั้งเดิมกลุ่มแรกที่มาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่เกาะลันตา ก่อนที่กลุ่มชาวจีน และชาวมุสลิมจะเดินทางเข้ามาตั้งรกรากและรวมตัวกันเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมในปัจจุบัน

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 ชาวอูรักลาโว้ย ในหมู่บ้านสังกาอู้ ร่วมมือกับสถาบันวิจัยภาษาฯ โดย กลุ่มนักวิชาการ และพี่เลี้ยงวิจัยเพื่อท้องถิ่นของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนในภาวะวิกฤต ทำงานวิจัยพัฒนาระบบตัวเขียนภาษาอูรักลาโว้ยอักษรไทย และในปี พ.ศ.2556 กลุ่มเยาวชนรุ่นต่อมาได้มีการสืบสานการเขียนภาษาแม่/ภาษาอูรักลาโว้ยอย่างต่อเนื่องในการใช้บันทึกนิทาน เรื่องราว ตำนานและวิถีชีวิตของกลุ่มตนเองในโครงการ “**บวยง เตะ ลากู ชูกา บวยง**” หรือ ทำในสิ่งที่อยากทำ โดยโครงการทั้งสองเป็นการพัฒนาศักยภาพและทักษะการทำงานวิจัยของกลุ่มชาวเลอูรักลาโว้ยผ่านภาษาแม่และวรรณกรรมท้องถิ่นของชาวอูรักลาโว้ยเอง

เกาะลันตา เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยมีกลุ่มคนดั้งเดิมคือ ชาวเลอูรักลาโว้ย กลุ่มคนไทยมุสลิม กลุ่มคนไทยพุทธ ชาวจีนและยังมีกลุ่มคนยุโรป(สวีเดน)ที่มาตั้งชุมชนในภายหลัง เนื่องจากลันตาเป็นพื้นที่เกาะจึงทำให้วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมของหลายๆ กลุ่มยังคงดำเนินอยู่ในรูปแบบดั้งเดิม แต่อย่างไรก็ตามวิถีชีวิต ทักษะทางทะเลและประเพณีวัฒนธรรมเหล่านี้มีโอกาสสูญหายไปได้อย่างรวดเร็วหากเด็กและเยาวชนไม่ได้สืบทอด และผู้ใหญ่ในพื้นที่ไม่ได้ตระหนักถึงสิ่งที่กำลังจะสูญหายไป

ด้วยเหตุนี้ ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล โดยการสนับสนุนจากองค์กรมูลนิธิหมู่บ้านเด็กเพซตาล็อตซี (Pestalozzi Children Foundation: PCF) ให้ดำเนินงานโครงการวิจัย **“การจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่”** Mother Tongue-Based Multilingual Education and Intercultural Education in Koh Lanta (MTBMLE-ICE) เริ่มตั้งแต่ปี 2562 – 2565 โดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ MTBMLE-ICE มีจำนวน 14 โรงเรียน ได้แก่

- โรงเรียนบ้านสังกาอู๋
- โรงเรียนบ้านคลองนิน
- โรงเรียนบ้านเกาะปอ
- โรงเรียนบ้านทุ่งหยีเพ็ง
- โรงเรียนชุมชนบ้านศาลาด่าน
- โรงเรียนบ้านพระเอะ
- โรงเรียนบ้านเจ๊ะหลี่
- โรงเรียนบ้านโละใหญ่
- โรงเรียนบ้านทุ่งวิทยพัฒน์
- โรงเรียนบ้านคลองโตนด
- โรงเรียนบ้านหลังสอด
- โรงเรียนบ้านคลองหิน
- โรงเรียนวัดเกาะลันตา
- โรงเรียนบันดาราชประชาอุทิศ

ผลการดำเนินงานในปีแรก (ปี 2563) นี้ได้มีการพัฒนาหลักสูตรแผนและสื่อการเรียนแบบทวิ-พหุภาษาและ การเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ทั้งสำหรับกลุ่มอูรักลาโว้ยและกลุ่มวัฒนธรรมอื่นหลายรูปแบบ อาทิ นิทานภาพ ฉากภาพวัฒนธรรมเกมส์บันไดงู มีการศึกษาแหล่งเรียนรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนทุกกลุ่มวัฒนธรรม ทุกหมู่บ้านที่อยู่บริเวณโรงเรียน แต่ละแห่งที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของแต่ละพื้นที่เพื่อนำมาใช้เป็นต้นแบบการเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเองและเป็นพื้นที่ให้ชุมชนอื่นมาร่วมเรียนรู้ด้วย

ความสำเร็จที่โครงการมุ่งหวัง คือ ต้องการให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เกาะลันตา ทั้งเด็กไทย เด็กอูรักลาโว้ย เด็กมุสลิม เด็กจีน และเด็กในกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพโดยให้ความสำคัญกับต้นทุนทางภาษา วัฒนธรรม องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และต้องการส่งเสริมให้ทุกคนในเกาะลันตามีความตระหนักและมีทักษะการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมภายใต้เป้าหมาย 5 ประการ ได้แก่ ICE1: ตัวตนและความเป็นเจ้าของ, ICE2: ความคล้ายคลึงและความแตกต่าง, ICE3: สิทธิและความรับผิดชอบต่อสังคม, ICE4: การไม่เลือกปฏิบัติและความเท่าเทียม และ ICE5: สันติภาพและการลดความขัดแย้ง ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพและให้เกียรติในความหลากหลายทางภาษา-วัฒนธรรมในพื้นที่ทุสุงคม และสร้างกลไกความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่อย่างเต็มศักยภาพ

Koh Lanta

ข้อควรรู้ และข้อพึงระวังเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ ในการทำงานวิจัย

2 กันยายน 2563

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย จัดการอบรมเรื่อง **“ข้อควรรู้ และข้อพึงระวังเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ในการทำงานวิจัย”** เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ และทรัพย์สินทางปัญญาในแง่การทำงานวิจัย ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างสรรค์/ดำเนินงานวิจัย ในฐานะนักวิจัยต่อไป

งานประกวดผลงานประดิษฐ์คิดค้น ประจำปีงบประมาณ 2564

21 กันยายน 2563

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาภาษาศาสตร์ สถาบันฯ เข้าร่วมประกวดและจัดแสดงนิทรรศการผลงานวิจัย เรื่อง **“คลังข้อมูลดิจิทัลด้านภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย”** ภายในงานประกวดผลงานประดิษฐ์คิดค้น จัดโดย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ณ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ในโอกาสได้รับรางวัลการวิจัยแห่งชาติ : รางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้น ประจำปีงบประมาณ 2564 ระดับดี

วันมหิดล 2563

24 กันยายน 2563

รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ นำคณะผู้บริหารและบุคลากร ร่วมพิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะ พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พร้อมหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องใน **“วันมหิดล”** ณ ลานพระราชานุสาวรีย์ฯ ศูนย์การเรียนรู้มหิดล มหาวิทยาลัยมหิดล

งานแสดงมุทิตาจิต เนื่องในโอกาสเกษียณอายุงาน ประจำปี 2563

25 กันยายน 2563

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย จัดงานแสดงมุทิตาจิตเนื่องในโอกาสเกษียณอายุงาน ประจำปี 2563 แก่ผู้เกษียณอายุงานทั้ง 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ บุราสิทธิ์ คุณกรรองทิพย์ บุญมาก และคุณบุญครอง มงคล

งานแสดงความยินดีแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562

29 กันยายน 2563

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย จัดงานแสดงความยินดีแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย “RILCA CONGRATULATIONS DAY” ในโอกาสนี้คณาจารย์ทุกหลักสูตรได้ร่วมถ่ายภาพและมอบของที่ระลึกแก่บัณฑิต

พิธีทำบุญตักบาตร และพิธีถวายราชสดุดี เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต รัชกาลที่ 9

8 ตุลาคม 2563

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย เข้าร่วมพิธีทำบุญตักบาตรบำเพ็ญกุศลถวายเป็นพระราชกุศล แต่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต ณ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

สร้างความร่วมมือด้านวัฒนธรรม ร่วมกับ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

6 พฤศจิกายน 2563

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนิดา ศิวปฐมชัย รองผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารองค์กรและสร้างเครือข่าย พร้อมทีมงานบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สถาบันฯ เข้าหาหรือความร่วมมือด้านวัฒนธรรม และวางแผนการดำเนินงานร่วมกันในอนาคตกับ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สายทองคำ คณบดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ คงถาวร รองคณบดีคณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

PA-Visit ประจำปีงบประมาณ 2564

9 พฤศจิกายน 2563

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มรกต ไมยเออร์ ผู้อำนวยการคนใหม่ พร้อมคณะผู้บริหาร สถาบันฯ และบุคลากรสถาบันฯ และคณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหิดล ในโอกาสมาเข้ารับฟังข้อตกลงการปฏิบัติงานของส่วนงาน (PA-Visit) ประจำปีงบประมาณ 2564 ของสถาบันฯ

สร้างความร่วมมือ ร่วมกับ บริษัท ซี.พี. ออลล์ จำกัด (มหาชน)

12 พฤศจิกายน 2563

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนิดา ศิวปฐมชัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุมิตรา สุวรรณ์เดชา พร้อมด้วยทีมงานบริการวิชาการและทำนุฯ สถาบันฯ เข้าหารือแนวทางการสร้างความร่วมมือในการสนับสนุนอาชีพของกลุ่มชาติพันธุ์และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับประเทศในกลุ่มอาเซียน กับ คุณประสิทธิ์ ฉกาจธรรม และคุณพิรุณศักดิ์ ศักดิ์ดียปรากการณ บริษัท ซี.พี. ออลล์ จำกัด (มหาชน) อาคาร ซี.พี. ทาวเวอร์

การสร้างความร่วมมืองานวิจัย ร่วมกับ สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

13 พฤศจิกายน 2563

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มรกต ไมยเออร์ ผู้อำนวยการคนใหม่ พร้อมด้วยคณะผู้บริหารสถาบันฯ เข้าหารือแนวทางการสร้างความร่วมมืองานวิจัยด้านนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยในเชิงประสาทวิทยาศาสตร์สำหรับคนไทยและชาวต่างชาติ กับ รองศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์ชัยเลิศ พิเชิตพรชัย ผู้อำนวยการสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ และคณะ ณ ห้องประชุม IL5 ชั้น 1 สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้

งานเปิดตัวหนังสือ ถอดรหัสพจนานุกรมผ่านเลนส์ภาษาและวัฒนธรรม

2 ธันวาคม 2563

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล จัดงานเปิดตัวหนังสือ หัวข้อ **“ถอดรหัสพจนานุกรมผ่านเลนส์ภาษาและวัฒนธรรม : การบูรณาการศาสตร์เพื่อชุมชน”** โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร เป็นประธานกล่าวเปิดงาน และคุณชองทิพย์ เสริมสวัสดิ์ศรี กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมงาน ณ ห้องคลังความรู้ อาคารสำนักงาน มิวเซียมสยาม

พิธีทำบุญตักบาตร บำเพ็ญกุศล และพิธีถวายราชสดุดีน้อมรำลึก เนื่องในโอกาสวันพ่อแห่งชาติ

4 ธันวาคม 2563

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย นำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มรกต ไมยเออร์ ผู้อำนวยการคนใหม่ พร้อมด้วยผู้บริหารและบุคลากรสถาบันฯ เข้าร่วมพิธีทำบุญตักบาตรแด่พระภิกษุสงฆ์จำนวน 59 รูป จากวัดมหาสวัสดิ์ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในวันพ่อแห่งชาติ ณ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

English Brain Camp : Opening Up an English World

18 ธันวาคม 2563

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ม.มหิดล ร่วมกับ บริษัท Merlin Creative Education จัดกิจกรรม **“English Brain Camp : Opening Up an English World”** และมอบสิ่งของสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาไม้ไผ่ โดยมี นายเอกพงศ์ สุวรรณเกษร์ หัวหน้างานสื่อสารองค์กรและคณะ เป็นตัวแทนสถาบันฯ และมี นายธนวิวัฒน์ สายบุรณ์ พร้อมคณะ ให้การต้อนรับ ณ โรงเรียนบ้านเขาไม้ไผ่ จังหวัดนครนายก

การจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

22 ธันวาคม 2563

ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันฯ จัดการประชุมคณะกรรมการอำนวยการวิจัย โครงการ **“การจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม ในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่”** เพื่อรายงานผลการดำเนินงาน ผลการตอบรับ และความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อโครงการฯ ในปีแรกแก่คณะกรรมการฯ พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานเพื่อนำไปพัฒนาและขับเคลื่อนงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้

สร้างความร่วมมือ ร่วมกับ ศูนย์สุขภาพจิตที่ 5 และกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

22 ธันวาคม 2563

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย นำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มรกต ไมยเออร์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ คนใหม่ ร่วมหารือเพื่อพัฒนาความร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และศูนย์สุขภาพจิตที่ 5 ในการประชุมปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาความร่วมมือในการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ระลอกใหม่ในกลุ่มแรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะจากประเทศเมียนมา ณ ห้องวีไอพี ชั้น 5 ตึกสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

สร้างความร่วมมือด้านวิจัยและวิชาการ ร่วมกับ โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรมก้าวหน้า อ.ให้หยาง

22 ธันวาคม 2563

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มรกต ไมยเออร์ ผู้อำนวยการคนใหม่ พร้อมคณะผู้บริหารสถาบันฯ ร่วมประชุมปรึกษาหารือความร่วมมือกับอาจารย์ให้ หยาง ผู้บริหารองค์กรรับรองสมรรถนะบุคคลและผู้อำนวยการโรงเรียนภาษาและวัฒนธรรม ก้าวหน้า อ.ให้หยาง และคณะฯ เพื่อการพัฒนาสมรรถนะและเพิ่มคุณวุฒิผู้สอนภาษาจีน และการพัฒนานวัตกรรมและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

เสียงจากประชาชน:

VOICES OF PEOPLE

“หลังจากที่ได้มาเข้าร่วมอบรมของโครงการผู้สูงอายุรู้เท่าทันสื่อในครั้งนี้

ทำให้เราได้เปิดโลกทัศน์ในสื่อสังคมออนไลน์ ในเรื่องของการรู้เท่าทันสื่อ และไม่ตกเป็นเหยื่อของสื่อ รวมถึงมีจิตอาชีพ”

คุณรัตนา ศิริวัฒน์โยธิน
ผู้เข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุรู้ทันสื่อ

“แต่ก่อนเป็นคนที่ชอบซื้อสินค้าตามใจตนเอง เมื่อเราได้มาร่วมโครงการ

ทำให้เรามีสติยังคิดมากขึ้นในเรื่อง การใช้จ่าย เพราะโครงการนี้ทำให้ผู้สูงอายุรู้จักคิดให้รอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจซื้อเมื่อซื้ออะไรควรที่จะศึกษาหาข้อมูลก่อน และคิดว่าสิ่งๆ นั้นจำเป็นหรือไม่

ร้อยตรีชัชวาลย์ รังสีภรณ์
ผู้เข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุรู้ทันสื่อ

“เป็นโครงการที่มอบความรู้หลักคิด และแนวทางในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างระมัดระวัง

เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคมผู้สูงอายุ เพราะหลังจากที่ตนเองรู้เท่าทันสื่อแล้ว ก็ยังสามารถที่จะนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้ด้วย”

คุณสุวิมล พิรพัฒน์ดิษฐ์
ผู้เข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุรู้ทันสื่อ

“ผู้สูงอายุอย่างเราจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับสื่อ ดังนั้น

การที่โครงการเข้ามาช่วยชี้แนะแนวทางและกลยุทธ์ต่างๆ ในการใช้สื่อให้กับพวกเรานั้น ช่วยให้การดำเนินชีวิตของเราราบรื่นและมีความสุขมากขึ้น”

คุณทิพวรรณ พุทธชาติเสรี
ผู้เข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุรู้ทันสื่อ

“

ขอขอบคุณและชื่นชมทางสถาบันฯ ที่ได้ทำหลักสูตรวัยเพชร รู้เท่าทันสื่อขึ้นมา เพื่อผู้สูงอายุในสังคมไทย ผมคิดว่าหลักสูตรนี้

ถือว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อโรงเรียนผู้สูงอายุทั่วประเทศ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปสอนผู้สูงอายุกันเองในฐานะ “ครู” รวมไปถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนั้น สามารถนำไปปรับใช้ในโรงเรียนผู้สูงอายุได้จริง

“

คุณลิขิต ลิ้มสรวย
ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมภูมิปัญญาเพื่อสังคมและผู้จัดการโรงเรียนผู้สูงอายุยานนาวา

“

“บางครั้งผู้สูงอายุจะอยู่บ้านคนเดียวก็อาจจะถูกหลอกหลง โน้มน้าวใจได้ง่ายจากสื่อโฆษณาต่างๆ

โครงการนี้ ทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้/รู้จักสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น ทำให้พวกเราสามารถเอาตัวรอด และใช้สื่ออย่างมีสติ นอกจากนี้ ยังทำให้การดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างราบรื่น

“

คุณสุจิตรา พิสุข
ผู้เข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุรู้ทันสื่อ

“เมื่อก่อนไม่สามารถแยกแยะ
ได้ว่าสื่อไหนเป็นบวกหรือลบ
แต่พอได้มาเข้าร่วมโครงการฯ
ทำให้เรารู้จักสื่อมากขึ้น และ
ยังสามารถบอกแนวทางให้กับ
คนอื่นต่อไปได้ว่า สื่อไหน
ที่เขาควรให้ความสำคัญและ
ส่งต่อให้กับผู้อื่นต่อไป”

คุณประพันธ์ เกสรสังข์
ผู้เข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุรู้ทันสื่อ

“โครงการนี้ช่วยให้เรามีระบบ
ความคิดในการไตร่ตรอง เมื่อ
ซื้อของออนไลน์ และต้อง
ตลาดมากขึ้น ทำให้เรารู้จัก
คิด วิเคราะห์ และแยกแยะ
ไม่หลงกลกับคำโฆษณาชวนเชื่อ
ของสื่อโซเชียลได้ง่ายๆ”

คุณพรรณวดี พรหมโสภี
ผู้เข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุรู้ทันสื่อ

“เมื่อก่อนเป็นคนที่มีเพื่อนไม่มาก ไม่ค่อย
ได้เข้าสังคม

หลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการนี้
ทำให้เรามีความรู้และอยากที่จะ
ช่วยเหลือสังคม โดยการไปสอน
ผู้สูงอายุหรือคนใกล้ตัว มันทำให้
ตัวเองมีคุณค่าต่อสังคมมากขึ้น”

คุณคณิงนิตย์ เจริญศิริ
ผู้เข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุรู้ทันสื่อ

“หลังการที่ได้ผ่านการอบรมการเป็นผู้สอน
ตามหลักสูตรวัยเพชร รู้เท่าทันสื่อ

ทำให้ตัวเองมีความรู้ กลายเป็น
ครูที่สามารถช่วยคนใกล้ตัวและ
สังคมผู้สูงอายุให้รอดพ้นจาก
การตกเป็นเครื่องมือ/เหยื่อ
ของมิจฉาชีพ”

คุณวิทยา ปิยะวิโรจน์
ผู้เข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุรู้ทันสื่อ

“

หลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการนี้แล้ว

พฤติกรรมการใช้จ่ายของเราก็
เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น จากที่
เคยซื้อของตามใจตัวเอง เดี่ยวนี้
เราจะคิดและไตร่ตรองก่อนซื้อ
ทุกครั้ง ทำให้ตัวเราและคนใน
ครอบครัวได้ประหยัดค่าใช้จ่าย
และมีเงินเก็บมากขึ้น”

“

คุณกุสุมา ไทล่ไพบุลย์
ผู้เข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุรู้ทันสื่อ

“

โครงการนี้สอนให้เรารู้เท่าทัน
คน เท่าทันสื่อ ไม่หลงเชื่อใน
เนื้อหาโฆษณาที่ได้อ่าน ได้ยิน
และได้เห็นในช่วงแรก แต่เรา
ควรมีสติและมีความรอบคอบ
ก่อนตัดสินใจเชื่อในข้อมูล
ข่าวสารนั้น เพื่อลดการเกิด
ข้อผิดพลาดในชีวิต

“

คุณกัลยา มุ่งกวีพงษา
ผู้เข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุรู้ทันสื่อ

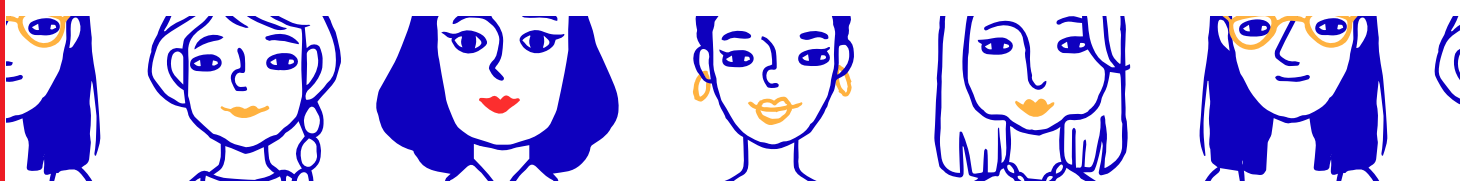

Introducing the Ph.D. Program in **Multicultural Studies**

Assoc.Prof.Thithimadee Arphattananon, Ph.D.

Program Director

Found in 2012, the Ph.D. Program in Multicultural Studies at Mahidol University offers an interdisciplinary and comprehensive curriculum exploring a wide range of issues including transnational migration, globalization, ethno-cultural diversity, education, tourism and media. Currently the program enrolls 18 students, most of them are from East and Southeast Asia. The program offers two study plans - Plan A and Plan B. Plan A, which focuses solely on research, is suitable for those who already have a firm theoretical and research background. Plan B, which comprises both research and coursework, requires students to take four courses which would equip them with theories in multicultural studies as well as research methodology prior to commencing research. The program accepts applications year - round. However, there are only two intakes - in August and January. Following are the introductions of research undertaken by our students who are at the All But Dissertation (ABD) stage.

Kwanchanok Jaisuekun

My study is funded by the Royal Golden Jubilee PhD Scholarship Programme under the National Research Council of Thailand. Currently, I am conducting research on healthcare implications of Western migrants on local society, a case study of Pattaya City. Specifically, it focuses on to what extent and how the presence of Western migrants, who are mostly in their retirement age, affect Thai stakeholders, including local residents, Thai partners in Western-Thai relationships, and healthcare related agencies. My study seeks to raise the voices of local people and those who work closely with Western migrants in providing help and support, whose voices are rarely heard, and to inform about national and local policies for the management of this migration.

My name is Anui. I belong to the Lainong community – one of the ethnic minorities in Myanmar. My research is about ethnic content integration and implementation of the local curriculum in Myanmar. Being a multilingual and multicultural society, Myanmar needs to consider ethnic languages and cultures to be included in education. My study focuses on how the local curriculum is implemented and how the languages, cultures, and histories of ethnic minorities have been integrated into the curriculum. I believe that my research would contribute to the ethnic groups, educators, curriculum developers, teachers, government, and other stakeholders who are concerned with providing a culturally relevant curriculum for ethnic children's education. Moreover, it would help to realize the importance of the inclusion of ethnic content in the curriculum and promotes multiculturalism and peaceful coexistence.

ANUI

Yang Sizhuo

I am conducting research concerning with teaching Thai language for migrant student from Myanmar in Thai public schools. The research aims to investigate the problems on learning Thai-vocabulary faced by the first-grader speaking Mon/Burmese. Besides, the Thai-vocabulary teaching kit culturally responding to the interest and cultural background of participants also being conducted and examined. The finding expected to contribute the guideline how to teach Thai-vocabulary to migrant students from Myanmar.

I am doing a research of multicultural teacher education in China now, exploring the ways to promote cultural responsiveness in postgraduate students of English teacher education program. By developing an interdisciplinary course combining theory and methods of multicultural education and Second Language Acquisition for the postgraduate students, I employ the framework of action research-teach the course and trace the transformation of the participants' attitudes to student diversity in teaching English as a foreign language. I conduct field observation during the internship of my research participants and have in-depth interview with every one of them. Doing the research helps me to become a teacher with multicultural awareness, which enriches my teaching career and my life. In China, there are millions of children who have been left behind in rural area. We need English teachers who consider their needs and teach English in a culturally responsive way.

Saraporn Suwannasang

Rangson Chirakranont is a Ph.D. student in Multicultural Studies at the Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University. He holds an associate's degree in culinary arts, a bachelor's degree in marketing, and a master's degree in food and nutrition. He teaches several courses related to his educational background at the Tourism and Hospitality Management Division, Mahidol University International College. His current research studies Thai craft beer in several dimensions. The research focuses on the development of the Thai craft beer business. It also investigates the social capital in the Thai craft beer consumption community which consists of craft brewers and consumers. Lastly, this study adopts the experience economy framework to understand the craft beer tourism experience scene that could reinforce the growth of the Thai craft beer industry.

Rangson Chirakranont

สติ

นวัตน์แห่งสุขภาพยุค 4.0

เรื่อง: ดร.จิตกานต์ จินารักษ์

นักวิชาการวัฒนธรรม สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

ยุค 4.0 ถือได้ว่าเป็นยุคเทคโนโลยีการสื่อสารที่เชื่อมโยงกันเป็นระบบเครือข่าย (network system) ทำให้วิวัฒนาการของสังคมโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยมีการพัฒนาแอปพลิเคชันขึ้นมาเพื่อใช้บนเครื่องคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ ส่งผลทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกันบนโลกออนไลน์ได้ โดยใช้ Social Media, Platform, Big Data และ Artificial Intelligence โดยสั่งการผ่านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ทำให้เกิด Digital Disruption ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ช่วยให้มนุษย์มีความสะดวกสบาย และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

ในขณะที่วงสังคมออนไลน์ (Social Network) ในยุค 4.0 นั้นก็ส่งผลให้เกิดภาวะการเสพติดเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network Addiction) เช่น พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน ไม่ว่าจะเป็นการเลื่อนไถ่ Facebook, YouTube, Twitter, Instagram Line, Tok-tok หรือเกมออนไลน์ แบบติดเพลิน ลืมตัว ไม่เว้นแม้แต่อยู่ในเวลาเรียน ทำงาน ทานอาหาร หรือแม้แต่เวลาเข้านอนและตื่นนอน หากไม่ใช้ Social Network ก็จะมีอาการหงุดหงิดหรือหงุดหงิดได้ พฤติกรรมนี้ส่งผลให้ผู้คนละเลยการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดในชีวิตจริง แต่จะพึงใจชอบที่จะสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนในโลกออนไลน์มากกว่า

น.ต.นพ.บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต ได้เคยกล่าวถึงผลกระทบการใช้โซเชียลมีเดียที่มากเกินไป จะส่งผลต่อสุขภาพ 2 ด้าน คือ (1) ด้านร่างกายส่งผลให้สายตาสั้น เนื่องจากการจ้องหน้าจอนานเกินไป อ้วนเพราะเคลื่อนไหวน้อย ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อเรื้อรัง และส่งผลเห็นอนหลับยาก (2) ด้านจิตใจส่งผลให้รู้สึกหงุดหงิดง่าย เกิดภาวะวิตกกังวล มีอาการซึมเศร้า อารมณ์รุนแรง ซึ่งผลกระทบทั้งด้านร่างกายและจิตใจนี้สามารถส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในด้านความจำ การควบคุมตนเอง และสมาธิสั้น

เป็นผลจากการขาดจดจ่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความคุ้นชินกับการเคลื่อนไหวออนไลน์ ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลสถิติและพฤติกรรมการใช้ Internet Q1 ปี 2020 ทั่วโลก พบว่าคนไทยใช้เวลาอยู่บน Social Media 2 ชั่วโมง 55 นาทีต่อวัน แต่ค่าเฉลี่ยทั่วโลกอยู่ที่ 2 ชั่วโมง 24 นาที สถิติการใช้งานนี้เป็นตัวชี้วัดปริมาณการใช้ชีวิตออนไลน์ในยุค 4.0 ของคนไทย ที่ควรตระหนักเรื่องสุขภาพกายใจ และให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนการใช้เวลาชีวิตเชื่อมโยงกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ด้วยการกำหนดเวลาการใช้ และใช้เท่าที่จำเป็นอย่างมีสติ

สติเป็นเครื่องมือดูแลป้องกันสุขภาพกายใจที่ทุกคนสามารถสร้างได้ด้วยตนเอง แม้แต่ในการใช้ชีวิตออนไลน์ในยุค 4.0 เราสามารถเลือกใช้เท่าที่จำเป็นด้วยการรู้ให้ชัดว่าตนเองกำลังออนไลน์อะไร ออนไลน์เพื่ออะไร ออนไลน์แล้วเกิดประโยชน์อย่างไร ใช้เวลาออนไลน์เหมาะสมหรือไม่ เมื่อเรามีความรู้ชัดแล้วนั้นหมายความว่า เราเริ่มมีสติเบื้องต้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการมีสมาธิเบื้องต้น คือ การมีสมาธิชั่วขณะ (Momentary Concentration) รู้ตัวชัดได้ชั่วขณะ การมีสตินี้จึงสามารถช่วยลดการหลงอารมณ์เพลิดเพลินในการใช้ชีวิตออนไลน์ในยุค 4.0 และใช้เท่าที่จำเป็นได้อย่างเหมาะสมนั่นเอง

นักร้องแห่งเขาเหลียงซาน

ตำนาน เอ็งกอ ของชาวมุขแสง

เรื่อง: นายทศพร ทับวงษ์

นักวิชาการโสตทัศนศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

มุขแสง อำเภอลี้เล็กๆ ที่เงียบสงบแห่งหนึ่งในจังหวัดนครสวรรค์ ที่ยังคงหลงเหลือกลิ่นอายของวิถีชีวิตดั้งเดิมให้สัมผัส และด้วยกระแสจากละครเรื่องกรงกรรมทำให้มุขแสงกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวชื่อดังอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดนอกเหนือจากตำบลปากน้ำโพ

คำว่า “มุขแสง” บ้างก็ว่ามาจากการที่พื้นที่นี้มีต้นมุขแสงขึ้นอยู่ทั่วไป ชาวบ้านนิยมนำไม้มาสร้างหลังคาโบสถ์ นิยมนำไปมาทำเป็นยาสมุนไพรรักษาโรค ชาวบ้านยกให้ต้นมุขแสงเป็นสัญลักษณ์ประจำถิ่น พื้นที่นี้จึงได้ชื่อว่า “บ้านมุขแสง” บ้างก็ว่ามาจากการที่สมเด็จพระเจ้าตากสินยกทัพมาตั้งค่ายเพื่อสะสมอาวุธยุทโธปกรณ์เป็นคลังไว้ปราบก๊กเจ้าเมืองพิษณุโลก ชาวบ้านจึงเรียกบริเวณที่ตั้งค่ายนี้ว่า “คลังแสง” แต่ต่อมาเพี้ยนเป็นมุขแสง ปัจจุบันพื้นที่นี้เป็นที่ตั้งของอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชด้วย

ชาวมุขแสงมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง คือ เจ้าพ่อเจ้าแม่มุขแสง ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจและป้องกันภัยอันตรายให้ชาวบ้านมาช้านานนับร้อยปี แต่ละปีจะมีงานเฉลิมฉลองในเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งตรงกับวันเกิดของเจ้าพ่อเจ้าแม่ และมีงานประจำปีในเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม ในงานจะมีการแสดงและมหรสพมากมาย ซึ่งหนึ่งในการแสดงที่น่าสนใจคือการแสดงเอ็งกอ

“เอ็งกอ” เป็นศิลปะการแสดงของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย เป็นการผสมผสานระหว่างการรำร่ายรำบ้าฟ้อน ท่วงท่าวิหยายุทธ์ การแปรชบวน และการแสดงงิ้วเข้าไว้ด้วยกัน มีจังหวะช้าเร็วต่างกันไป บางจังหวะที่ช้าก็จะเต็มไปด้วยความสวยงามเบิกบาน มั่นคง บางจังหวะที่ไม่ช้าไม่เร็วก็มีความคล่องแคล่ว ปราดเปรียว เด็ดเดี่ยว มีพลัง และบางจังหวะที่เร็วก็จะรับรู้ได้ถึงความอึกทึก ดุดัน และกล้าแกร่ง เครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดงประกอบด้วยกลองเล็ก กลองใหญ่ แฉ (ฉาบ) ล้อ (ล้อ) ไม้เอ็งกอ (ทุย) และหอยสังข์ใหญ่

การแสดงเอ็งกอของชาวมุขแสงจะเล่าถึงนักรบผู้กล้าแห่งเขาเหลียงซานจำนวน 108 คนที่มีความสามารถเก่งกล้าเลิศต่างกันแตมารวมตัวกันออกปล้นชิงทรัพย์จากขุนนางคหบดีที่โกงชาติโกงแผ่นดิน เมื่อได้ทรัพย์สินมาก็แจกจ่ายให้คนยากไร้ ซึ่งในการออกปล้นแต่ละครั้งนักรบเหล่านี้จะพรางตนด้วยการเขียนหน้าตาเป็นลวดลายต่างๆ ด้วยสีสันดูคาดเป็นเอกลักษณ์ของใครของมัน การแสดงเอ็งกอชุดสมบูรณ์นั้นจะต้องใช้ผู้แสดงตามจำนวนนักรบ 108 คน ผู้ที่มาแสดงจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างเข้มงวด

ต้องแสดงได้ถูกต้องตามต้นฉบับของชาวจีน ต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ แต่บ่อยครั้งมักจะมีการสูญเสียชีวิตของนักแสดงเมื่อมีการใช้ผู้แสดงครบตามจำนวน ส่วนใหญ่จึงใช้ผู้แสดงเพียง 40 คนขึ้นไปเท่านั้น

เอ็งกอ ในแบบของชาวมุขแสงทั้งสนุก ตื่นเต้น และถูกต้องตรงกับต้นฉบับของชาวจีน เอ็งกอ นักร้องแห่งเขาเหลียงซาน เอ็งกอ เรื่องเล่าและตำนานแบบชาวมุขแสง

ขอบคุณภาพจาก FR Photography

กลุ่มวิจัย
มนุษยศาสตร์ดิจิทัล
ภาษา และสังคม

Read more

D-HULS

Digital Humanities, Language and Society

เรื่อง: ดร.สราวดี ไกรเสม

ประธานกลุ่มวิจัยมนุษยศาสตร์ดิจิทัล ภาษา และสังคม สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย

กลุ่มวิจัยมนุษยศาสตร์ดิจิทัล ภาษา และสังคม หรือ "D-HULS" เป็นกลุ่มวิจัยที่มุ่งดำเนินงานวิจัยเชิงสหวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เสียงพูดและภาษา ภาษาศาสตร์และการแปล ภาษาและอัตลักษณ์ในยุคดิจิทัล มานุษยวิทยาดิจิทัล ชาติพันธุ์วรรณาดิจิทัล พหุวัฒนธรรมศาสตร์ในยุคดิจิทัล และพฤติกรรมสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ โดยมีนักวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์ การแปล การศึกษา วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ วัฒนธรรมศึกษา การสื่อสาร และพหุวัฒนธรรมศาสตร์มาทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ "D-HULS" ยังมุ่งเน้นผลิตนักวิจัยรุ่นใหม่ระดับบัณฑิตศึกษาที่มีความสนใจการบูรณาการความรู้จากศาสตร์ของตนเข้ากับเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ การวิจัยพลวัตทางภาษาและสังคมในยุคดิจิทัล และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนและสังคม

ปัจจุบันคณะวิจัยของกลุ่ม "D-HULS" มีแผนที่จะดำเนินงานวิจัยและผลิตองค์ความรู้ในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับดิจิทัล ภาษา และสังคม และสร้างเครือข่ายงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ปัจจุบัน D-HULS มี ดร.สราวดี ไกรเสม เป็นประธานกลุ่มวิจัย และ ดร.ณรงค์ พันธ์ระพุมมี เป็นเลขานุการกลุ่มวิจัย ซึ่งมีสมาชิกเครือข่ายวิจัยทั้งภายในและภายนอกสถาบันฯ จากหลายหน่วยงาน ตัวอย่างงานวิจัยที่ดำเนินการแล้ว ได้แก่

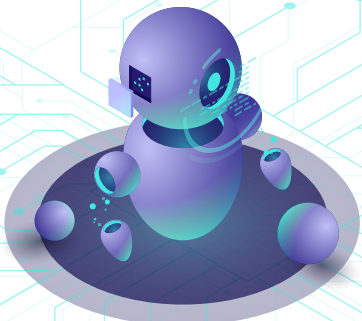
ตัวอย่างโครงการวิจัย

- การศึกษาการอ่านอัลกอริทึมเชิงกลศาสตร์และสัทวิทยา
- การพัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับนวัตกรรมสื่อสารเพื่อส่งเสริมสุขภาพให้กับแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา

- การแปลเพื่อบริการสาธารณะในสหภาพยุโรป : การปรับใช้เพื่อพัฒนาการบริการสาธารณสุขไทยแก่แรงงานต่างด้าว
- การวิเคราะห์พยางค์ต้นเสียงยาวในภาษามลายูปัตตานีเชิงสัทศาสตร์สังคม: นัยสำคัญต่อการแปรและการเปลี่ยนแปลงทางภาษา

ตัวอย่างวิทยานิพนธ์

- An Autosegmental–Metrical Analysis and Prosodic Annotation in Myanmar: Implications for Myanmar–Thai Machine Translation in Medical Communication
- Linguistic Landscape and Urban Multilingualism in Pattaya City: Government Sectors, Entrepreneurs, and Foreign Tourists' Perspectives
- Acoustic Characteristics and Speech Perception of Pattani -Malay Speakers in the Quranic Pharyngeal and Emphatic Consonants.

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ สมาคมอาศรมวัฒนธรรมไทย - การต
ขอเชิญร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ เรือง

INDIAN Classical Dance Workshop

6 -7 กุมภาพันธ์ 2564

เวลา 9:30 - 15:00 น.

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

เรียนรู้การรำอินเดียโบราณโอดิสสี (Odissi) โดยอาจารย์ที่มีความรู้และทักษะการรำ

Mrs. Rifika Mandal

ติดต่อ : ภาบนริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
คุณวาสนา ส่วยไกรด์
โทร 0-2800-2316
Email : wassana.sua@mahidol.edu

ฝึกปฏิบัติ ทำท่างมือ (Mudras)
การเคลื่อนไหวขงตา (Drishti Bheda)
ทำท่างการเคลื่อนไหวศีรษะ (Shira Bheda)
การเคลื่อนไหวคอ (Gruva Bheda)
และลักษณะท่าแห่งงเท้า (Pada Bheda)

ค่าลงทะเบียน
900 บาท